24 භාගය.

1 කලාපය.

VOL. XXIV.

No. 4.

ගොවිකම් සඟරාව
GOVIKAM SANGAR

රටක මව ගොවිකම

1929 ජනවාරි—මාර්තු. JANUARY—MARCH, 1929.

කර්තෘ වාක්‍ය.

Editorial.

1916 සිට 1928 දක්වා ලංකාවේ ගොවිකම්ාන්ත දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂක තැන්පත්ව සිටි
ආර්. ඒ. ස්ටොක්ඩේල් එම්. ඒ., සී. බී. ඊ., ආර්. එල්. එස්. මහතා.

ලංකාවේ ගොවිකම්ාන්ත දෙපාර්තමේන්තුව පිහිටවා අවුරුදු 16ක් පමණවේ. මේ කාලයතුල දෙපාර්තමේන්තුවේ පාලනය පිණිස අධ්‍යක්ෂවරු දෙදෙනෙක් පත්වුනෝය. මේ දෙදෙනාගෙන් පළමුවෙනි අධ්‍යක්ෂකතුමා 1912 සිට දෙපාර්තමේන්තුවේ වැඩකරණගොස් 1916දී ලංකාවෙන් පිටවී ගියේය. එයින් ඇතිවූ පුරප්පාඩුව පිරිමැසීමට හැකි නිලධාරියෙක් තෝරාගැණීම එතරම් ලෙහෙසි පහසු වැඩක්ව නොතිබුනේය. නුමුත් ඒ ගැණ කාරණා විභාග[illegible]ට බ්‍රිතාන්‍ය අග්‍රරාජ්‍යයේ හැමතැනම වාගේ සොයා බලා එවකට අයිලප්‍රං[illegible] මොරිෂස් නම් රටේ කෘෂිකම් අධ්‍යක්ෂක තැන්පත් මෙම වාක්‍යයේ මාතෘකාව[illegible] ආර්. ඒ. ස්ටොක්ඩේල් මහත්මයා ප්‍රදේශ භාර මහලේකම්[illegible] විසින් [illegible]කරන්ට යෙදුනේය. එවකට දෙපාර්තමේන්තුව පටන්[illegible] සම්පූර්ණ එකක්ව නොතිබුනේය. ඒ මහත්මයා ලංකාර[illegible] "මෙම [illegible]පාර්තමේන්තුව හරියාකාර වැඩකිරීමට නම් [illegible]පාර්තමේ[illegible]ක් සාද[illegible]තුය"

යනබව දන්වා ප්‍රතිසංස්කරණය පිණිස වාර්තාවක් ආණ්ඩුවට ඉදිරිපත්කරන්ට යෙදුනේය. ඒ වාර්තාව අනුව පසුගිය අවුරුදු 12 තුළම කටයුතුකරන්ටවිය. නුමුත් ඒ ප්‍රතිසංස්කරණය සම්පූර්ණයෙන්ම ඉවරකරන්ට නොලැබුණේය.

මූලාදෑනි ස්වල්ප දෙනෙක් ඇතුව තිබුණ දෙපාර්තමේන්තුව ඒ ඒ වැඩ කටයුතු ණීමට ... වෙන ශාඛාවන් ඇතිකර ඒ ඒ වැඩ ඒ ඒ ශාඛාවන්ට භාර ... ප්‍රධාන කාර්යාලයට සෑහෙන ගොඩ නැගිල්ලක් නොති ... අලුත් දුම්රියපොල අසල තේ වත්තෙන් අක්කර ගණනක් ...ස්වා දෙපාර්තමේන්තුවට සෑහෙන ගොඩනැගිලි ඇතිකළේය. ...වත්වාගෙණ ආ ගොවිකර්මාන්ත පාඨශාලාවට ගවයින් ඇතිකිරිම පිළි ඉගැන්වීම පිණිස ගව පට්ටියක් ඇතිකිරීමෙන්ද, ජාපනයට ගොවි පාඨශාලාවක් ඇතිකිරීමෙන්ද, ගාල්ලට සහ කුරුණෑගලට පාඨශාලාවන් ...කක් පිහිටුවන්ට කටයුතු සැලැස්වීමෙන්ද ගොවිකර්මාන්ත ඉගැන්වීම පිළිබඳ ...යුතු දියුණුකළේය.

... පලාතට සෑහෙන ගොවිතැන් ද්‍රව්‍ය පිළිබඳ ආදර්ශ ගොවිපලවල් පිහිට ... හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ කපු වැවීම පිළිබඳ කටයුතු බොහෝ දුරට ... යෑමට හේතු කරුණු සැලැස්සුවේය. රබර්, තේ, පොල් පිළිබඳ ශාස්ත්‍රානු... පරීක්ෂණ පවත්වා වැඩකිරීමට සැලැස්සුවේය මෙයින් පොල් පිළිබඳ ...ම්පූර්ණකෙරීමට නොලැබුන එක එතුමාට කණගාටු දායක කරුණක්විය. ... ගොවිතැන පිළිබඳ විශෙෂ ශාස්ත්‍රඥයෙක් පත්කොට බීත්තර වී තේරීම පිණිස කටයුතු සලස්වාගෙණ ගියේය. මේ ආදී කටයුතු රාශියක යෙදී සිටින අතර රට පාලනය පිළිබඳ කටයුතු කිරීමටද මුන්නැහේට කාලය පැමිණ තිබුණේය. එවකට ආණ්ඩුකාර ධුරය ඉසුලූ මැනින් ආණ්ඩුකාර තුමන් විසින් ස්ටොක්ඩේල් මහතා ව්‍යවස්ථාදායක මන්ත්‍රි සභාවේ නිලධරණ මන්ත්‍රි කෙනෙක් මෙන් පත්කරන්ට යෙදීමෙන් රටේ පාලනය පිළිබඳ ලංකාව වෙනුවෙන් පත්වී සිටින මන්ත්‍රීන්ගේ ගැවසීම ඇතිවීමෙන් ලංකාව පිළිබඳ මනා දැනගැන්මක්ද ඒකටයුතුවලට ඉවහල්ව වැඩකිරීමටද පුළුවන්විය.

මෙසේ වැඩකරණ අතර දැන් ස්වල්ප කලකට පෙර බ්‍රිතාන්‍ය මහ රජාණන් විසින් බ්‍රිතාන්‍ය මහාරජ්‍යයේ සේනානායකයෙක් හැටියට සි. බී. ඒ. නම් ගරු ස්ථානාන්තරය මෙතුමාට දෙවා වදාරණලදී. මෙසේ අධිරාජ්‍යයේ සැලකීමක් ඇති කරන්ට යෙදුන කාලයේදීම මෙතුමා අපරට වැඩි කලක් නැවතී කටයුතු කිරීම උග හට බැව් අපට පෙණී ගියේය.

එයාකාරව අප දෙපාර්තමේන්තුව සම්පූර්ණකර හරියාකාර කටයුතුවල ප්‍රතිඵල ලැබෙන්ට පෙර ප්‍රදෙශ භාර මහ ලේකම්තුමා විසින් මේ මහතා වඩා උසස් ස්ථානාන්තරයකට පත්කොට ලංකාවෙන් පිටකරවීම අපට මෙන්ම එතුමාටද කණගාටුවට කරුණකි. නුමුත් ස්ටොක්ඩේල් මහතා ප්‍රදෙශ භාර මහ ලේකම්තුමාගේ කාර්‍ය මණ්ඩලයේ ප්‍රදෙශවල ගොවිකර්මාන්තය පිළිබඳ දැනමුතුකම් දෙන මූලාදෑනියෙක් හැටියට පත්වීමෙන් ඒ මහතාට ලංකාවටද යහපත් වැඩකර දීමට තවමත් පුළුවන්කම ලැබීම සතුටු ගෙණදෙන කරුණකි. මෑතදී පහතරට ද්‍රව්‍ය පිළිබඳ සමිතියට එවා ... බන ලියමනක ... ම් පිළිබඳ වැඩකරන්ට සතුටු බවත් ලංකාවෙන් පැමිණෙන අයවලුන් සම්බ... උපකාර කිරීමට සතුටු බවත් එතුමා විසින් ලියා එවා තිබේ. ස්ටොක්ඩේල් ... හා ... බොහෝ කලක් වැජඹෙමින් අපරට ගොවිකර්මාන්තය පිළිබඳ තව... කරන්ට පුළුවන්වේය කියා ප්‍රාර්ථනාකරමු.